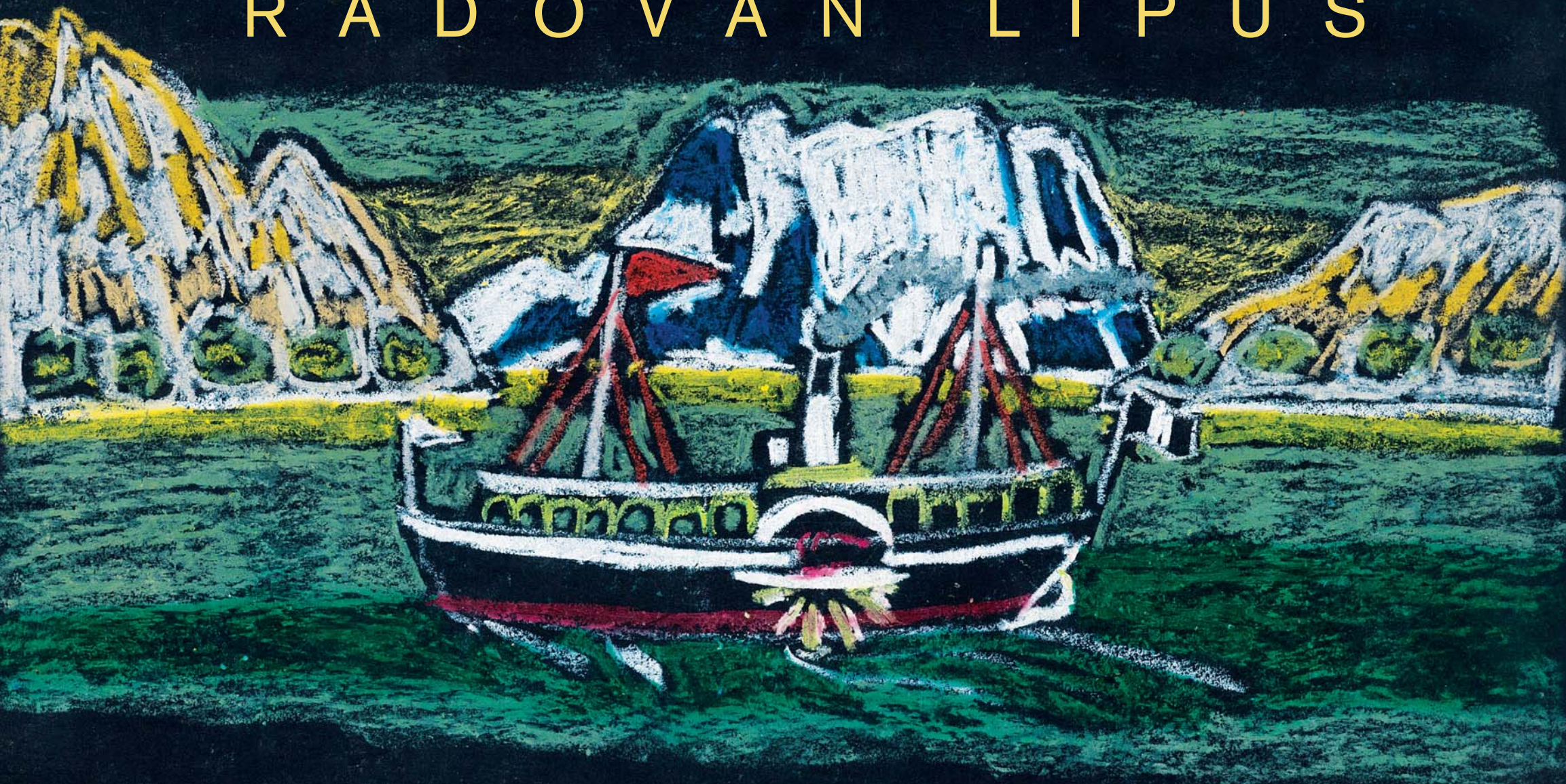


DAVID VÁVRA
RADOVAN LIPUS



Pohlednice z Tichomoří

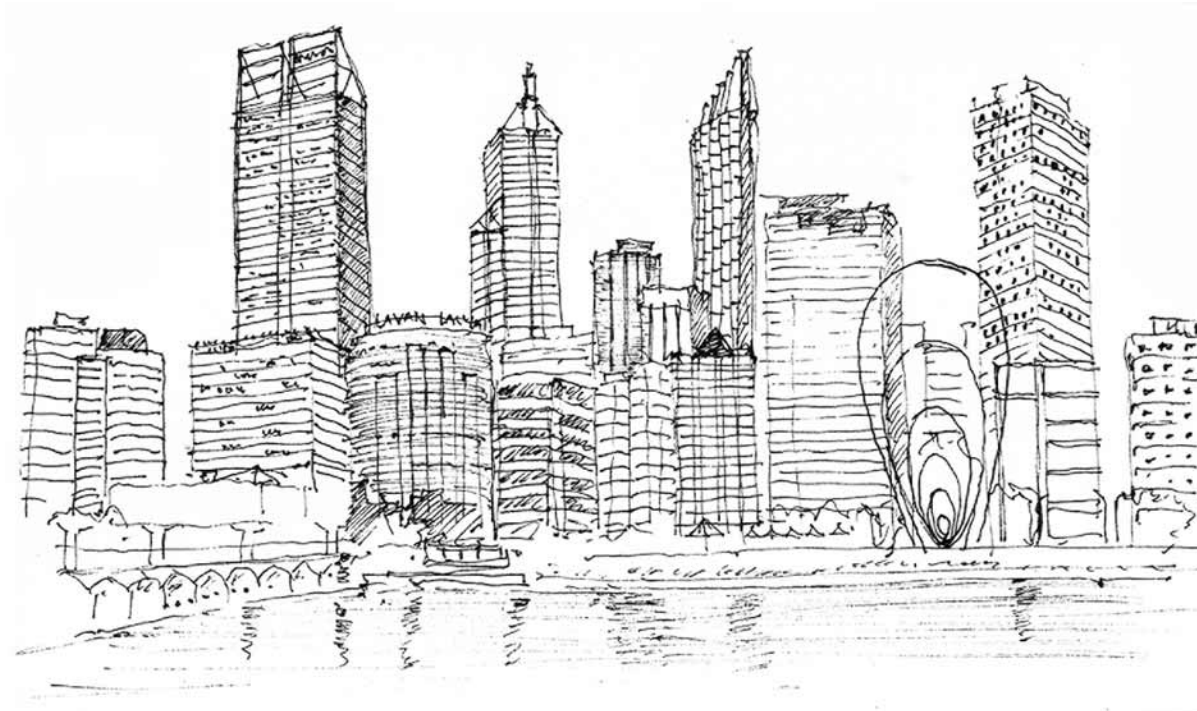
DAVID VÁVRA
RADOVAN LIPUS



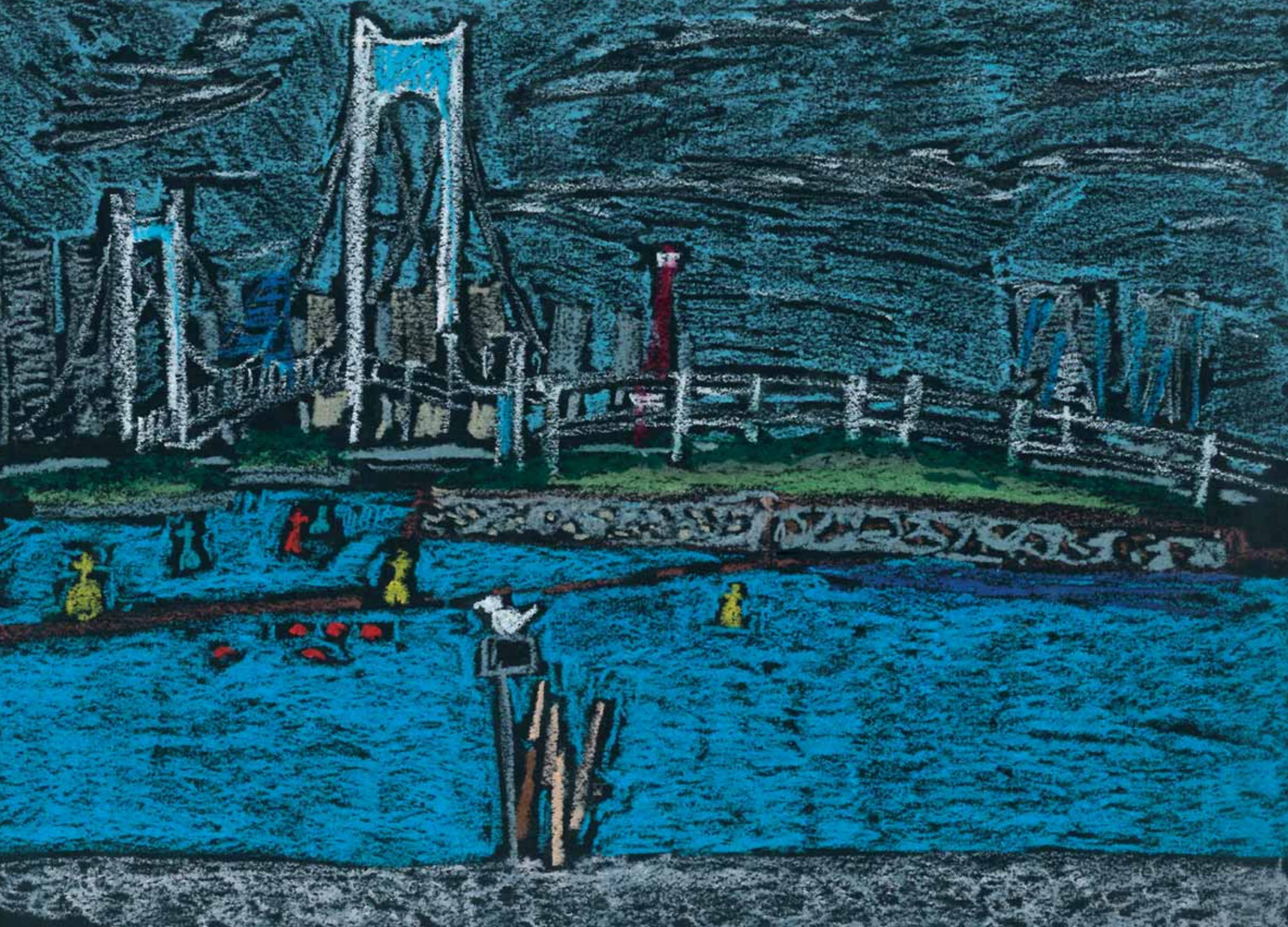
Pohlednice z Tichomoří



DAVID VÁVRA
RADOVAN LIPUS



Pohlednice z Tichomoří



Vítejte na stránkách této šumné knížky a máte-li chuť, vydejte se s námi pod jejich barevnými plachtami do dále! Nic neobjeví ten, kdo jenom doma zahálí, vyrazíme vzhůru do vln Tichého oceánu, abychom okolní ostrovy i pevniny dychtivě zkoumali. Čeká nás Austrálie s Tasmánií, Nový Zéland a nakonec Japonsko.

Vydejme se tedy na cestu, než náš vyměřený čas jak rychlý bumerang prostorem prosvítí a spadne pod blahovičnick do trávy. Naše klikaté putování zachytíme na kreslených barevných pohlednicích jako šumné pozdravy.

Ale teď už je čas, abychom nejprve přistáli u břehů tajuplné jižní země, zvané Terra Australis!



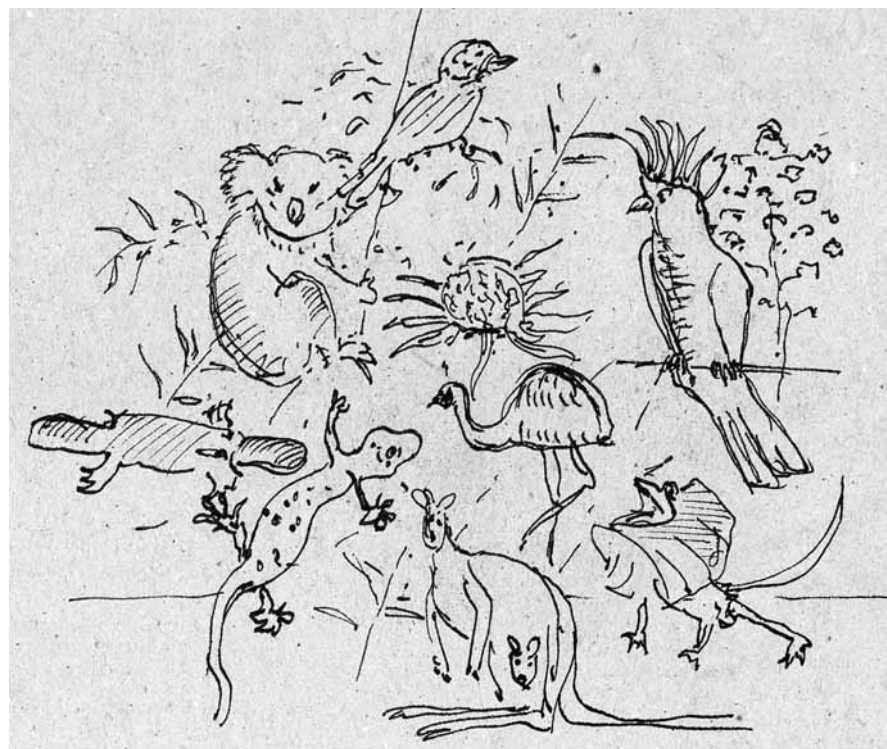


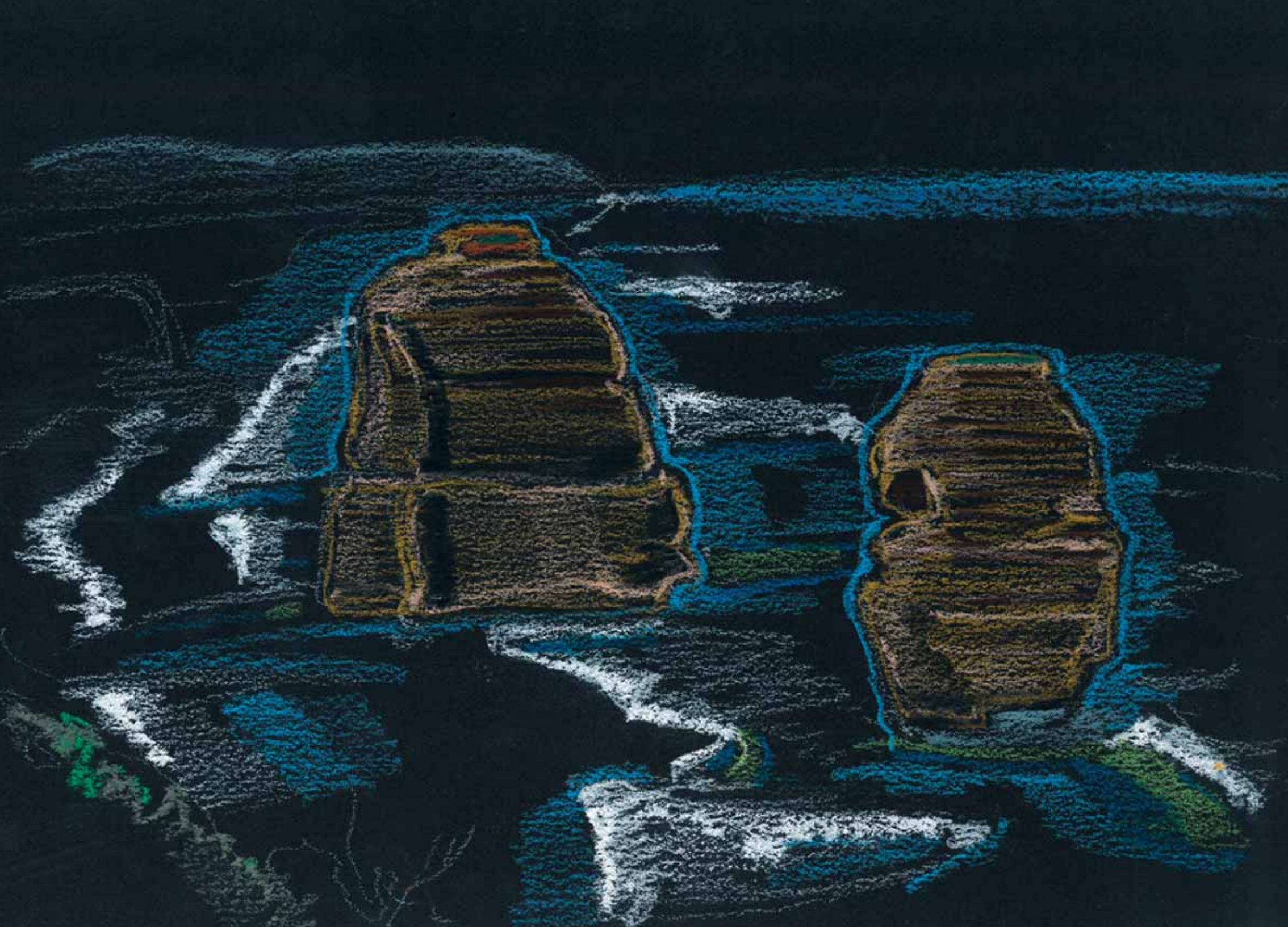
Austrálie

Záhadný kontinent, který dávní mořeplavci dlouho a marně hledali v nekonečných vodních pláních jižního Pacifiku a Indického oceánu. Sen o neznámém světadílu zdával se po staletí spícím námořníkům k ránu, vždy krátce před úsvitem.

Ale přitom, jak všichni dobře víme, byla tato pevnina již od pradávna domovem těm, co tu byli *ab origine*, čili od počátku. *Aborigináci* nejen ve svých fascinujících skalních malbách v barvách hlíny, nebe i exoticky pestrých okvětních plátků vždy dokázali žít v souladu s drsnou vyprahlou krajinou a věrně vzhlížet ke svým bohům. Znavené slunce každý den uléhá za Uluru, rudé a posvátné skalnaté srdce této magické jižní pevniny. Dnes byl dobrý lov, i oni mohou klidně spát. Přistání lodi Endeavour kapitána Jamese Cooka v Botany Bay je ještě daleko před nimi, stejně jako galaxie nenasytých ovčích stád, křesťanské misie, zlatá horečka, eskadry britských trestanců, infekční nemoci i záplava zdivočelých králíků. Hektická nová epocha ještě nevzala za kliku tohoto nejmenšího, nejploššího, nejsuššího a Evropany nejpozději objeveného ze všech světadílů. Klokani maso dodá statečným bojovníkům sílu k dalšímu putování za novými lovišti.

Začneme ve Velkém australském zálivu, na pobřeží Indického oceánu. Držme se satelitní navigace GPS i starých námořních map a hvězdných pláňů. Dojdeme si nejprve spolu pro požehnání ke Dvanácti apoštolům!



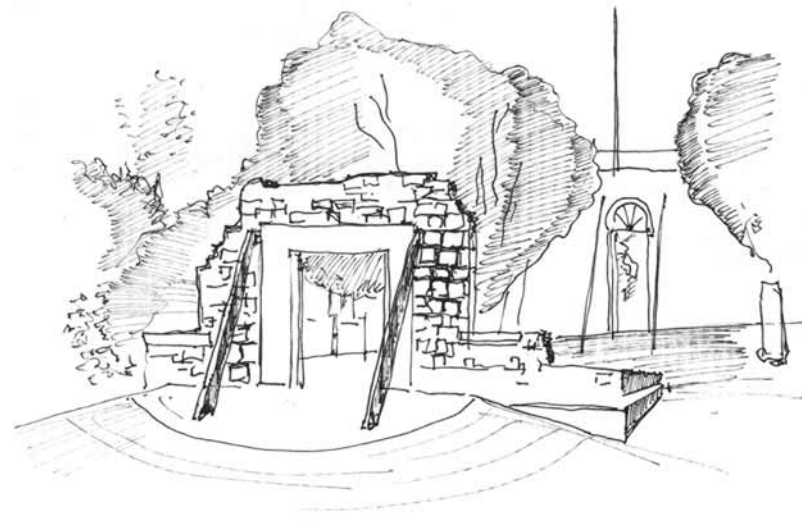


Dvanáct apoštolů

Jihovýchodní pobřeží Austrálie hlídají mohutné skalní věže, kterým se říká Dvanáct apoštolů. Mořský příboj, který jejich krásu z okrového vápence tvaroval, je dnem i nocí neustále hněte dál. Velkolepé, nikdy nekončící tvořivé i pustošivé dílo, z dvanácti skal tu už jenom osm zbylo. Další se možná vyloupnou z dnešního pobřeží co nevidět, za nějakých deset milionů let. My však nemáme tolik času, tak zkusme se vypravit Austrálií po cestách dvanácti apoštolů z Čech, Slezska i Moravy, kteří svými vědomostmi i talentem obohatili tuto vzdálenou a tajuplnou jižní zem. A jaký zvolíme směr? No přece na sever!







Chaloupka v Darwinu

Ovšem v Austrálii sever z našeho pohledu poněkud klame. Jsme na jižní polokouli, takže každý pochopí, že v případě Severního teritoria jedná se klimaticky o tropy!

Hlavní město Severního teritoria Darwin získalo své jméno podle slavného britského přírodovědce Charlese Darwina, který zde roku 1839 na cestě kolem světa krátce zakotvil se svou lodí Beagle. Za druhé světové války tu byla důležitá spojenecká základna a město s přístavem systematicky bombardovala japonská armáda. Po válce bylo obnoveno, ale v roce 1974 opět takřka zcela zničeno cyklonem Tracy, který se městem prohnal rychlostí 215 km za hodinu jako pustošivý tygr. Dnes v metropoli plné muzeí, knihoven a kvetoucí tropické vegetace napočítáte více než 120 tisíc obyvatel. Patřil k nim i první ze zmíněných českých apoštolů – významný australský antropolog, etnograf a historik George Chaloupka, který se narodil 6. září 1932 v Týništi nad Orlicí. Po komunistickém puči v únoru 1948 a smrti své matky emigroval jako

teprve šestnáctiletý přes Německo až do Austrálie. Na cestě z Perthu do Melbourne, kam měl namířeno jako divák na olympijské hry, se v roce 1956 v Darwinu na pláži Mindil seznámil se skupinou původních obyvatel. A řečeno jedním slovem, bylo to setkání osudové. Začal pracovat na mapování vodních toků v Severním teritoriu a díky důvěře domorodců z kmene Badmardi, nesmírné pílí a vytrvalosti se rodákovi z východních Čech podařilo vykonat neskutečné dílo, které bere dech: našel, zdokumentoval a prozkoumal více než 25 000 vzácných aboridžinských skalních kreseb a maleb. O jejich hloubce a kráse napsal stěžejní odbornou práci: *Journey in Time* (Cesta v čase). George Chaloupka objevoval, neúnavně přednášel, publikoval. Když v roce 1995 navštívil Austrálii prezident České republiky Václav Havel, vyžádal si speciální mezipřistání v Darwinu, aby se setkal s Georgem Chaloupkou. Společně navštívili stále ještě poměrně nedotčenou Arnhemskou zemi, kde žijí původní obyvatelé Austrálie v autentickém přírodním prostředí. Roku 1973 se v Darwinu stal Chaloupka kurátorem domorodých sbírek v Muzeu Severního teritoria a tuto významnou funkci zastával až do své smrti 18. října 2011. Jako první Čech v Austrálii se pak dočkal státního pohřbu se všemi poctami a hojnou účastí vděčných Aboridžinců, kteří si jej nesmírně vážili. Podle posledního přání Jiřího Chaloupky je polovina jeho popela pohřbena zde, pod Jižním křížem v Austrálii a druhá na severní polokouli, v rodném Týništi nad Orlicí. Památka na jeho dílo stále září a není zde ani tam pouhou dohořelou svící.







Perth a létající dirigent

Podívejme se teď ze severu Austrálie, kde působil slavný východočeský rodák, na západ: „To by v tom byl čerth, abychom nenavštívili Perth!“ Dvoumilionová metropole Západní Austrálie je patrně nejizolovanějším velkoměstem světa, neboť tisíce kilometrů kolem do všech stran je buď velmi řídko obydlená pouštní krajina, nebo Indický oceán. Město na řece Labuť, tedy Swan, založil roku 1829 Sir James Stirling, hrdinný britský kapitán. Z nevelkého sídla, postaveného jako na začátku kolonizace téměř všechno v Austrálii rukama trestanců deportovaných sem z Británie, je dnes bohaté a pulzující globalizované city a hlavní město nejbohatšího státu australské federace. Jeho příjmy plynou nejen z fantastického nerostného bohatství – naleznete zde vše od uhlí a ropy až po zlato a platinu–, ale také z prudce se rozvíjejícího průmyslu informačních technologií.

Velkoměsto se pravidelně objevuje ve světovém žebříčku mezi deseti nejlepšími místy k životu. Je zde vzhledem k počtu obyvatel nezvykle nízká kriminalita, čisté a kvalitní ovzduší i životní prostředí, vynikající infrastruktura zdravotnictví, kultury a služeb. Nejkrásnější pohled na město je z Královské botanické zahrady na kopci Mount Eliza, zvláště noční vyhlídka na svítící mrakodrapy vám do paměti spolehlivě zatne vzpomínkové drápy. A když už je řeč o parku a botanické zahradě, je třeba připomenout, že prvním písemně doloženým rodákem z Čech, který na západním pobřeží vstoupil na australskou půdu, byl v roce 1793 Tadeáš Haenke, rodák z Chřibské, významný botanik. O sto let později Perth přilákal dalšího českého botanika Josefa Poláka. Jako uznávaný odborník se zúčastnil

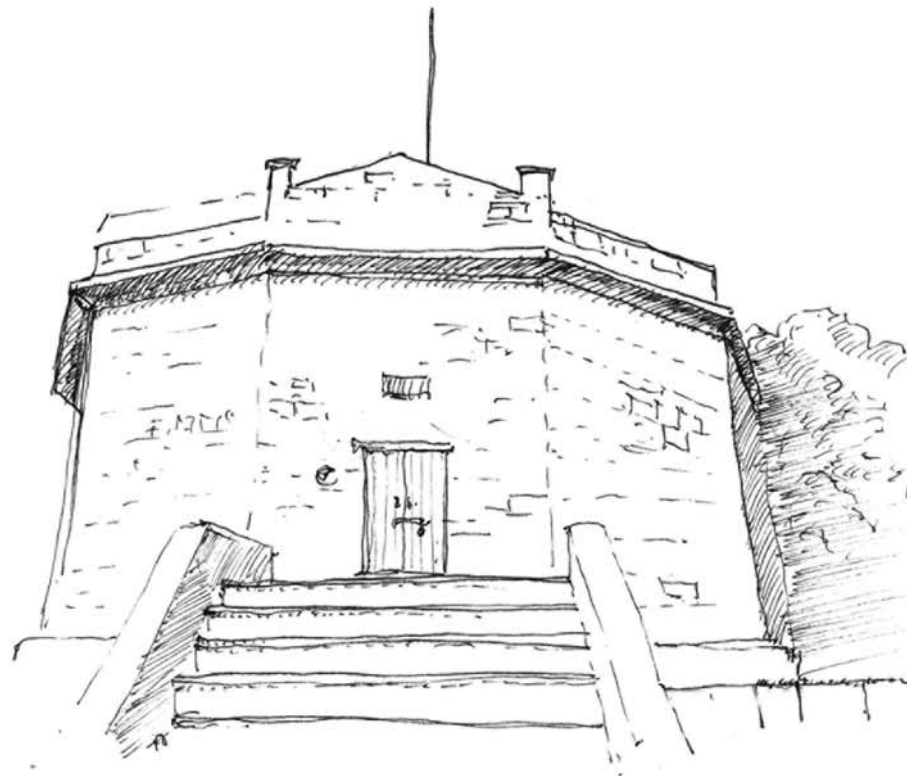
expedice k řece Gascoyne a svou kariéru završil jako ctěný guvernérův zahradník. V letech 1948–1951 odešlo po únorovém komunistickém puči z Československa do Austrálie asi 12 000 lidí. Byly mezi nimi osobnosti, které si doma i v Austrálii vysloužily respekt a vděk, jako například zakladatel Pražského symfonického orchestru FOK, hobojsista a dirigent Rudolf Pekárek (24. únor 1900 – 26. říjen 1974), poválečný šéf Západoaustralské filharmonie v Perthu. Pekárek jako apoštol symfonické hudby hostoval úspěšně po celé Austrálii a vysloužil si neoficiální titul létající dirigent. Z Perthu později přesídlil do Brisbane, kde se stal ctěným šéfdirigentem filharmonie. Po těžkém životě v Evropě, věznění v koncentračním táboře, nucených pracích a bojích ve druhé světové válce jej na jižní polokouli čekal konečně zasloužený happy end!



Fremantle

Pokud vás velkoměstský Perth unaví a zatoužíte po klidu, stačí se po proudu řeky Swan vydat do starého přístavu Fremantle, vzdáleného asi dvacet kilometrů od pulsujících mrakodrapů. Zde na vás koloniální přímořská atmosféra položí svou mocnou lví tlapu, budete se kolem kamenného kostela Jana Křtitele procházet loudavě ulicemi s až dortově dekorativními domy, plnými obchodů a skvělých kaváren. Z bývalé vězeňské pevnůstky Round House z roku 1831 můžete vyhlížet do kraje zvlněného Indického oceánu. Hlavní ulicí už nejedí tramvaje, ale jako byste z dálky stále slyšeli jejich jemné zvonění. Fremantle – půvabný zapomenutý kus starého světa, který v tom novém, hektickém určitě stojí za to prozkoumat a ocenit.

A ještě poznámka na okraj: Při pohledu na idylickou romantiku města člověk vlastně tak trochu chápe, že právě tady vyrůstal a je zde pohřben divoký rebel proti veškerému poklidu, zpěvák Bon Scott, frontman legendární formace AC/DC, jedné z nejdrsnějších rockových kapel.







Apoštol sgrafit v New Norcia

V Perthu a okolí prožil většinu svého aktivního života také malíř Josef Kučík, pocházející ze slováckého městyse Buchlovice, kde se narodil 24. března 1912. Vyučil se malířem pokojů a studoval soukromě malířství v Brně. Byl aktivním sportovcem, nadšeným ochotnickým divadelníkem a hluboce věřícím katolíkem. V roce 1949 uprchl s manželkou Boženou na poslední chvíli před hrozícím komunistickým zatčením přes Rakousko a Německo do Austrálie. Doma zůstal jejich pětiletý syn, v Austrálii se jim narodila dcera. Zůstali už navždy rozděleni. Cesta za svobodu tak přinesla do nejbližších rodinných vztahů nikdy nezhojenou ránu a dodnes bolavý stín...

Nedaleko Perthu, na předměstí Darlington, si postavil Josef Kučík podle vlastního návrhu rodinný dům s kaplí moravských patronů Cyrila a Metoděje. V domě, obklopeném rozsáhlou kvetoucí zahradou,

žil až do své smrti v roce 1993. V Austrálii se nejprve uplatnil jako výtvarný umělec při výzdobě několika zdejších nádražních budov. V Západní Austrálii také založil a vedl aktivní krajský spolek Sdružení lidí dobré vůle.

Jeho nejvýznamnější výtvarnou realizací v nové vlasti je výzdoba kláštera v lokalitě New Norcia asi 130 km severně od Perthu. Benediktýnskou misii s klášteřem, kostelem Svaté trojice a školními budovami založili v roce 1846 španělstí benediktýni na počest italského rodiště svatého Benedikta, zakladatele řádu. Josef Kučík si přinesl ze staré vlasti suverénní znalost sgrafitové techniky, v níž v roce 1967 zpracoval pro hlavní klášterní kostel civilní, graficky lapidární a působivou křížovou cestu. Její oproštěný až komiksový výraz nám připomene, že byla kromě bratrů benediktýnů určena především dětem z místních klášterních škol. Vedle zvěsti o Kristově utrpení a lásce, která je pro všechny lidi světa stále hodna



následování, úcty i obdivu, nabízí také originální fúzi slováckých a aboridžinských motivů. Kučíkova díla nalezneme rovněž ve starší kapli ve školní budově, nepřekvapí nás, že moravský rodák a patriot i zde mimo jiné zvětšil své oblíbené svaté Cyrila s Metodějem.

Historie tak dodnes eviduje a počítá, že v šedesátých letech dvacátého století byla ve španělském klášteře moravským umělcem poprvé v Austrálii užita technika sgrafita!

